

Hvad gør vi, når værdigheden er under pres?

17. september 2019

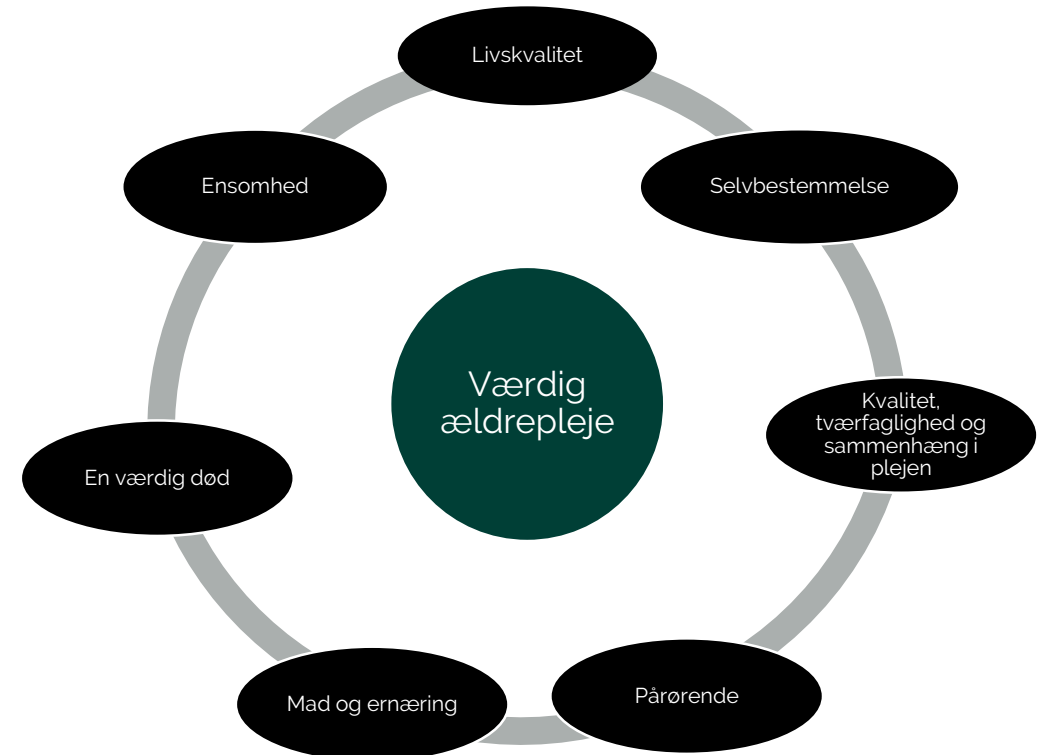
Kirsten Groth Willesen, Sundhedsstyrelsen

Kirsten Bjerregaard Andersen, Chr. Have, Solrød

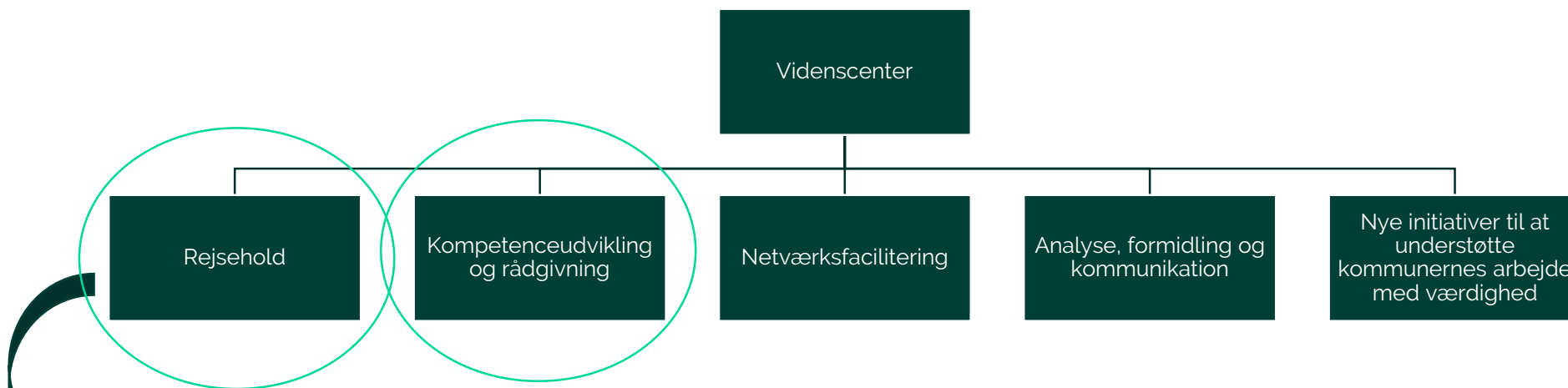
Introduktion til Videnscenter for værdig ældrepleje

- Videnscenter og rejsehold for værdig ældrepleje – et satspuljeinitiativ (2018-21)
- Der afsat 60 millioner kr. i 2018-21 til at etablere et nationalt videnscenter for værdig ældrepleje
- Formål: at understøtte arbejdet med værdighed i kommunernes ældrepleje.
- Fokus på de 7 fokusområder i kommunernes værdighedspolitikker

Aktiviteter i Videnscenter for værdig ældrepleje

Formål: praksisnær kompetenceudvikling med udgangspunkt i plejeenhedens konkrete udfordringer og ønsker

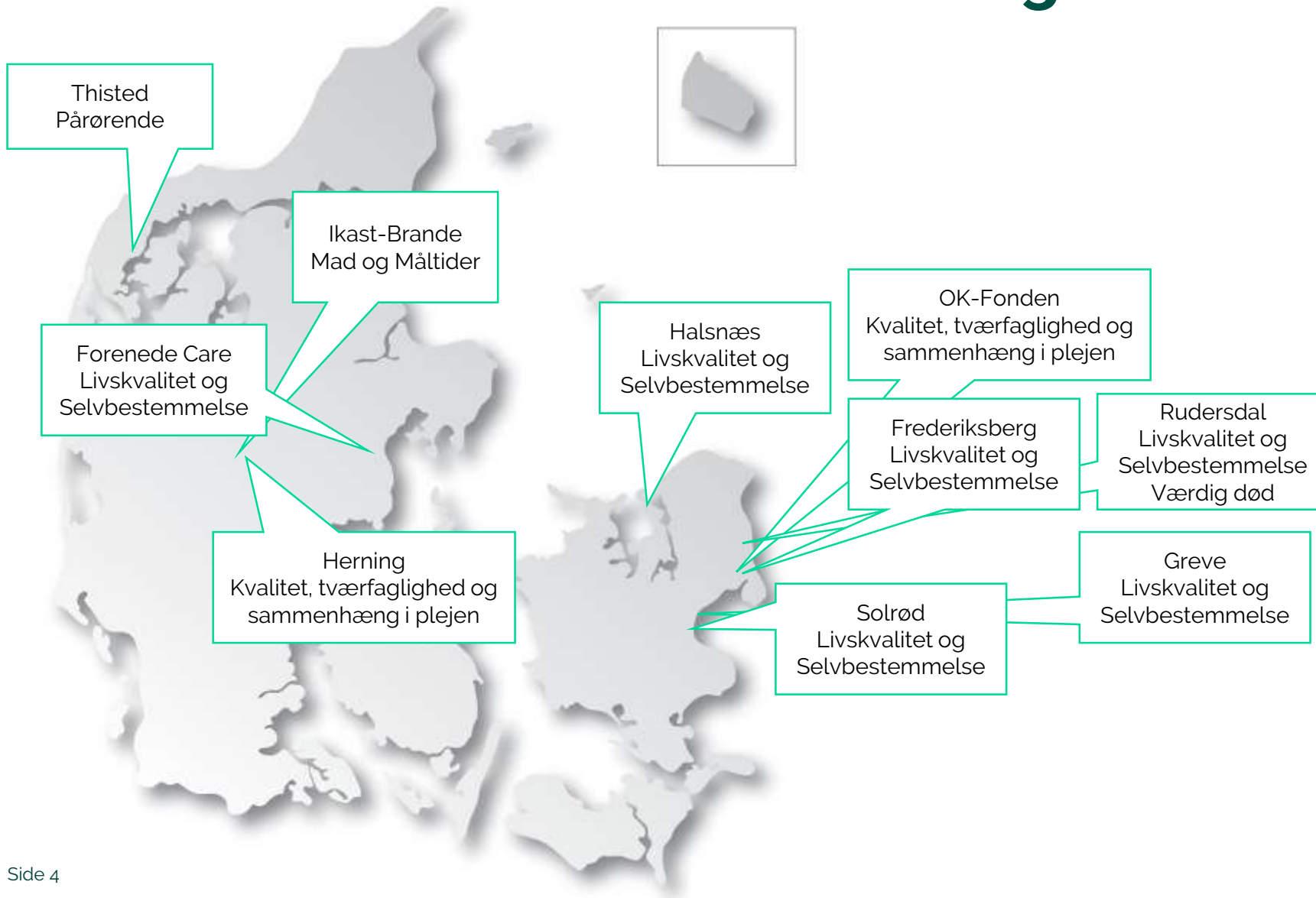
Rejseholdsfunktionen indeholder i udgangspunktet tre typer af aktiviteter,

- **Praksisnært læringsforløb om værdighed i ældreplejen ved værdighedsrejsehold**
- **Organisatoriske læringsforløb**
- **Korte konsultations- og rådgivningsforløb**

Du kan holde dig opdateret om vores aktiviteter ved at

- Læse mere her: <https://www.sst.dk/da/opgaver/videnscenter-for-vaerdig-aeldrepleje>
- Abonnere på vores nyheder Vælg. "Værdig Ældrepleje".
- Følge os på Facebook og LinkedIn.

Praksisnære læringsforløb om værdighed i ældreplejen

- Organisatoriske læringsforløb starter oktober/november 2019
- Pulje til nye praksisnære – og organisatoriske forløb udmeldes snarest

En lille film om værdighed

Tal med din sidemand et par minutter om:

- Hvad hørte I dem sige om værdighed i filmen?
- Hvad er værdigt for dig?

<https://www.sst.dk/da/Opgaver/Videnscenter-for-vaerdig-aeldrepleje>

Birthe, 86 år

"Værdighed for mig er at få lov til at sige nej tak. Jeg synes ikke, vi skal hundes med og bestemmes over, selvom vi nu er gamle.

Det er ikke altid, man lige har brug for det bad, der står på hjemmehjælperens liste, eller synes, at det er strengt nødvendigt at få støvsuget.

Jeg har kræft nu og ved, at jeg ikke har så længe igen, så jeg interesserer mig ikke så synderligt for hverdagens små praktikaliteter og genvordigheder.

Jeg vil hellere have tid og ro til at se på alt det smukke i livet. Lyset og blomsterne, der spirer frem."

Kilde: Etik.dk 2015

"ti elementer til en værdig ældrepleje":

1. En bolig der passer til den enkeltes behov
2. Mulighed for at komme ud.
3. Mulighed for at være velsoigneret og klædt som man ønsker
4. Varieret og ernæringsrigtig mad i rammer, der giver lyst til at spise
5. Lindrende behandling og en værdig død
6. Støtte til at kunne fungere i hverdagen og få relevant hjælp, når der er behov for det
7. Forebyggelse af sygdom samt kontinuitet og faglighed i omsorg, pleje og behandling
8. Mulighed for at bevare egen døgnrytme
9. Tilbud om eksistentielle samtaler og samvær med andre
10. Respekt, rummelighed og mulighed for udvikling Det betyder, at man behandles med respekt og værdighed, uanset at man ikke længere kan det samme som tidligere. Det betyder, respekt for privatlivet og for personlige grænser. Det betyder at medarbejdere og ældre taler til hinanden på en ordentlig måde. Det betyder, at man fortsat får mulighed for at udvikle sig og fastholde en meningsfuld tilværelse på trods af helbredsforværringer.

(Ældresagen)

Når værdigheden kommer under pres - Eksempler fra Chr. Have plejecenter

Parallelle verdener

Det, vi har med borgerne

Det, vi har med kollegerne

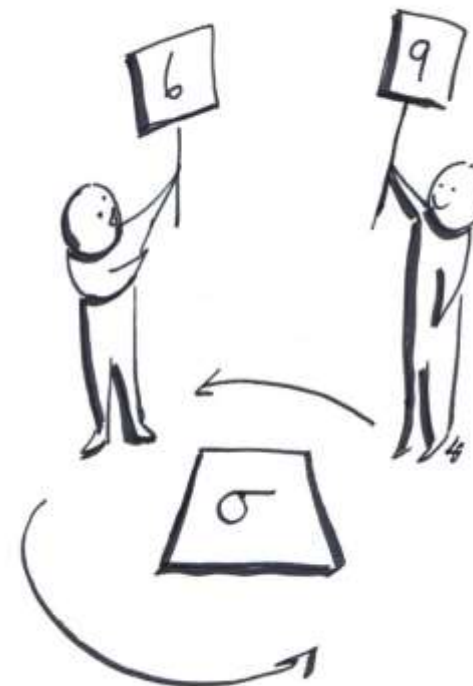

Tal med din sidemand

Hvad lægger du mærke til i fortællingen fra før:

- Hvad kæmper borgeren for?
- Hvad er personalet optaget af?
- Hvilke dilemmaer ser du opstå?

PERSPEKTIVSKIFTE

Pause - 15 minutter

Værdighedshjulet som grundlag for faglige drøftelser

Hjælpe spørgsmål til værdighedshjulet

Selvbestemmelse:

Hvor meget bestemmer du selv (f.eks. hvordan din hverdag hænger sammen)?

Uddybende spørgsmål:

- Hvilke ønsker og behov, bestemmer du selv omkring i din dagligdag?
- Kan du nævne de ønsker, hvor du bestemmer mere?
- Kan du nævne de ønsker, hvor du selv finder, du bestemmer?
- Hvor smedekommende er personalet over for dine ønsker?
- Hvordan er kommunikationen med personalet omkring disse ønsker og behov?

Fælleskab, familie og venner:

Hvordan er dit samarbejde med andre mennesker?

Uddybende spørgsmål:

- Hvordan har du det med at arbejde fra andre?
- Hvor meget kontakt har du til dine pårørende, venner og bekendte, og hvordan er det for dig?

Hjemmet:

Hvordan har du det i dit hjem?

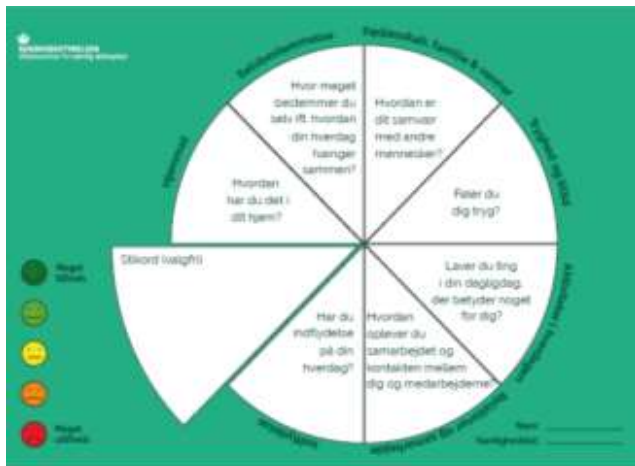
Uddybende spørgsmål:

- Hvordan har du det med størrelsen af støj og lys, her hvor du bor?
- Hvad synes du om plejecentrets omgivelser?

Interviewøvelse

- Gå sammen 2 og 2
- Interview hinanden ud fra Værdighedshjulet og hjælpespørgsmål
- Tal som dig selv ELLER
- Lav perspektivskifte og svar som var du en borger du kender godt

Hjælpespørgsmål til værdighedshjulet

Subbestemmelser:
Hvorn meget bestemmer du selv ift. hvordan din hverdag fungerer sammen?

Uddybende spørgsmål:

- Hvordan møder og behøver bestemmer du selv omkring i din dagligdag?
- Kan du nævne de mennesker, hvor du ønsker at bestemme mere?
- Kan du nævne de mennesker, hvor du selv føler, du bestemmer?
- Hvor samarbejdsniveauet er personligt over for disse mennesker?
- Hvordan er kommunikationen med personale omkring dine ønsker og behov?

Fælleskab, familie og venner:
Hvordan er dit samarbejde med andre mennesker?

Uddybende spørgsmål:

- Hvordan har du det med samarbejde med andre?
- Hvor meget kontakt har du til disse pårørende, venner og bekendte, og hvordan er det for dig?

Hjernen:
Hvordan har du det i dit hjem?

Uddybende spørgsmål:

- Hvordan har du det med manglen af søj og lys, her hvor du bor?
- Hvad synes du om placentens størrelse?

Inspiration til lytteteknik

Når du taler med borgeren, så prøv at lytte særligt efter:

- Hvilke ord og vendinger bruger borgeren meget?
- Hvad er vigtigt for borgeren?
- Hvem er vigtig for borgeren?

Enkle råd

- Prøv at være mere optaget af, hvad borgeren siger – end hvad du vil sige.
- Giv god tid og tillad pauser.
- Hvis borgeren går i stå, så prøv med "Du var vist ved at fortælle om..."
- Prøv at bruge borgerens egne ord og måder at sige tingene på i løbet af samtalen "Prøv at fortælle mere om det." "Det lyder spændende, kan du sige lidt mere...?"

Eftertanker

- Hvordan var det at lytte på denne måde?
- Hvad fangede dine ører i løbet af samtalen?
- Fik du ny viden om borgeren?
- Hvordan kan den viden bruges i dit arbejde?

Viden om værdighed i hverdagen
Værdighedshjulet bruges til at få viden om borgerens oplevede værdighed i hverdagen.

Sådan anvendes værdighedshjulet
Samtalen tager cirka 15-20 minutter pr samtale.

Hjulet indeholder 7 faste dimensioner. Til hver dimension harer et spørgsmål som samtalen tager afsæt i. En dimension er fx "Hjemmet, hvor det spørgsmål der tages ud fra er: "Er du glad for det hjem du bor i?" Samtalen kan herefter rumme lige præcis det som borgeren er optaget af.

I løbet af samtalen forvælges feltet i den farve som passer til borgerens vurdering af spørgsmålet ud fra den flustrede skala. Hjulet er der et kort felt, som udfyldes til sidst. I fællesskab finder borgerne og medarbejderen selv på en dimension og et spørgsmål, som tager afsæt i det konkrete arbejde. Ved behov kan inspirationsspørgsmålene bruges.

Når alle 8 dimensioner er forvæjet, tager medarbejder og borger om hvilke dimensioner, der er særligt vigtige for borgeren at arbejde med.

Dimensionerne markeres med en cirkel og danner grundlag for det videre arbejde. På baggrund af forvæjningen i hjulet udregner medarbejderen et samlet værdighedsfor borgerens oplevelse af værdighed. Det samlede tal noteres i nedenstående hjørne på forsiden.

Værdighedstal
Resultaterne opgøres ved at tildele borgerens besvarelser til for hver svarkategori, efter følgende:

4 3 2 1 0

Ved forløbets afslutning gentages processen. De to hjul sammenholdes efterfølgende som grundlag for dialog og refleksion over det videre samarbejde mellem borger og medarbejder.

Husk at notere borgerens navn og værdighedstal på forsiden.

Hav fokus på at lytte til den andens svar og uddyb derfra

Skriv for dig selv og notér:

-En lille ting jeg vil afprøve
når jeg kommer hjem?

